SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 185. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 29, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го ВЕРЕСНЯ 1993. Ч. 185. РІК C.

СТРАЙК ВІДКЛИКАЛИ

Київ (УНІАР). — Тут 24-го вересня голова Незалежної Профспілки Гірників України (НПГУ) заявив, що у зв'язку з призначенням дати нових виборів, постанову про всеукраїнський попереджувальний страйк скасовано. Залишаються в силі вимоги гірників про індексацію заробітків і пенсій відповідно до підвищення цін. Шахтарі зберігатимуть передстрайковий стан аж до закінчення виборів Верховної Ради і Президента України.

Народний депутат України Лариса Скорик висловила задоволення з приводу підписання Президентом України Леонідом Кравчуком угоди про асоціятивне членство України в економічній спільноті СНД.

На схвалення Верховною Радою закону про вибори реакція народних депутатів неоднозначна. Незадоволеними залишилася „ліва" частина депутатів, зокрема Олександер Чародєєв, Світлана Остроуценко, Євген Мармазов, які вважають, що є ще можливість зреваншуватись під час обговорення проєкту конституції.

Голова Народного Руху України Вячеслав Чорновіл також задоволений сесійним тижнем у Верховній Раді, зокрема рішенням провести передчасні вибори Верховної Ради і Президента.

Голова Української Республіканської Партії Михайло Горинь, його заступник Левко Горохівський та голова Київського відділу УРП Микола Горбаль провели пресову конференцію. М. Горинь зазначив, що національно-демократичні сили засвідчили єдність, а також вперше з народом були армія і міліція. М. Горбаль з цього приводу сказав, що люди пішли на такий крок стихійно, а гасло „Воля або смерть" мало під собою ґрунт. Промовці зазначили, що вибори змінять ситуацію в Україні й дадуть змогу продовжити економічні реформи.

ДЕПУТАТИ ПРАЦЮЮТЬ НАД ПРОЄКТОМ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ

Київ (УНІАР). — Тут у п'ятницю, 24-го вересня, після схвалення постанови щодо проведення нових виборів Президента і Верховної Ради, депутати приступили до обговорення статтей проєкту нової конституції.

Голова Верховної Ради України Іван Плющ поінформував, що в проєкті нової конституції передбачено визнання і гарантування права на громадянство, на свободу і особисту недоторканість, вільний вибір місця проживання, право доступу до інформації рівноправність усіх форм власности і господарювання, а також багатопартійність з одночасним забезпеченням рівного права громадян і об'єднань для участи у політичному житті держави.

У статті про державну мову в Україні передбачено, що в місцях компактного проживання однієї або кількох національних груп, поряд з українською може вживатися як офіційна в державних органах та установах мова, прийнятна для більшости мешканців. Наголос зроблено на тому, що конституція має базуватись на верховенстві права. Громадяни мають право на захист свого життя від будь-яких протиправних посягнень з використанням усіх законних засобів, включаючи зброю. Обмежено застосування смертної кари.

Голова правління Національного Банку України Віктор Ющенко заявив, що сільському господарству виділено кредитів 1.2 трильйона карбованців і що більше Національний Банк нічого не зможе дати.

Вирішено працювати над проєктом нової конституції до кінця вересня у комісіях. Наступне засідання сесії Верховної Ради України відбудеться 5-го жовтня.

Захід помилявся в оцінці нуклеарного арсеналу СССР

Москва. — Як повідомила газета „Ню Йорк Таймс", міністер атомної енергетики Росії Віктор Михайлов писав у статті, надрукованій в американському журналі „Нюкем Маркет Ріпорт", в числі за жовтень ц.р., що сім років тому Совєтський Союз мав значно більший нуклеарний арсенал, ніж вважали західні експерти. В. Михайлов заявив, що Совєтський Союз мав 45,000 нуклеарних боєголовок, що на 12,000 більше, ніж вважала західня розвідка, а збагаченого урану — вдвічі більше.

Таким чином, запаси збагаченого урану в Росії нині становлять 1,200 тонн, і президент Джордж Буш помилявся, коли заявив, що, купивши в Росії 500 тонн збагаченого урану за 12 біл. дол., ЗСА позбавлять її більшої частини запасів. Тепер Адміністрація президента Билла Клінтона, пише кореспондент „Таймсу" Вілліям Брод повинна подумати, чи не збільшити обсяг закупів.

Напрошується питання і перед розвідками Західньої Европи і ЗСА — яким чином сталася така жахлива помилка в оцінці совєтського нуклеарного арсеналу? Своє пояснення пропонує колишній американський адмірал і колишній голова Агентства крайової безпеки Боббі Рей Інмен. Він вважає, що надвиробництво нуклеарних боєголовок у Совєтському Союзі могло бути узгіднене з задумами совєтських військових стратегів, так би мовити, статися з „ініціятиви знизу", коли оборонні підприємства брали підвищені соціялістичні зобов'язання і перевиконували їх.

Крім того, тепер експерти сходяться на думці, що Захід повинен потроїти зусилля, щоб здійснити точний облік і контролю переміщення нуклеарних матеріялів на території колишнього Совєтського Союзу і за його межі, бо чим більша кількість збагаченого урану, тим вища вірогідність, що він може потрапити в країни з терористичними режимами, такі як Іран і Лібія.

Деякі західні експерти, коментуючи сенсаційну статтю, попереджують від поспішних висновків: дані Михайлова ще потребують перевірки. Цілком можливо, що міністер атомної енергетики Росії намагається поширити ринки збуту збагаченого урану і таким чином реклямує свій товар, пише кореспондент „Таймсу" Вілліям Брод.

АБХАЗЦІ ЗАХОПИЛИ СУХУМІ

Тбілісі, Грузія. — Як інформує агентство Ассошіейтед Пресс з грузинської столиці, в понеділок, 27-го вересня, абхазькі сепаратисти захопили місто Сухумі. Голова Верховної Ради Грузії Едуард Шеварднадзе, який весь час перебував разом зі захисниками Сухумі, змушений тепер переховуватися. Бої за Сухумі тривали 12 днів.

Захоплення міста, яке абхазці вважають своєю столицею, стало тяжкою політичною поразкою уряду Е. Шеварднадзе. Відірвання Сухумі і Абхазії від Грузії може надихнути й інші маленькі народи Кавказу на боротьбу за самовизначення. На думку Е. Шеварднадзе, для Грузії це означатиме політичний і економічний хаос, відмову від розпочатих реформ. Більше того — на хвилі цієї великої невдачі до влади може повернутися скинений президент Звіяд Гамсахурдія.

Е. Шеварднадзе кладе відповідальність за втрату Сухумі на Росію, яка збройно підтримувала абхазьких сепаратистів. Багато разів грузинські керівники зверталися за допомогою до Москви, але російська влада залишалася глухою до цих просьб, лицемірно видаючи власні національні інтереси за невтралітет. „Зовнішні сили за спиною у тбіліського керівництва вели зрадницьку гру", — підкреслив Е. Шеварднадзе.

З останніх інформацій стало відомо, що абхазькі сили повністю заблькували шлях для відступу грузинських формацій. У висліді громадянської війни в Абхазії вже загинуло 3,000 осіб, понад 1000 стали втікачами.

Зустрілися американські та українські видавці

Київ (УНІАР). — Тут 25-го вересня у Будинку Письменників України відбулася зустріч українських видавців із керівником видавничої програми Інформаційної агенції ЗСА Вілліямом Лукасовичем та директором Американського Дому в Україні Віктором Китастим. Участь взяли представники видавництв „Дніпро", „Либідь", „Мистецтво", „Веселка", „Каменяр" і „Вища школа", журналів: „Україна", „Дніпро" і „Всесвіт".

Інформаційна агенція ЗСА спільно з Американським Домом у Києві розпочали працю над широкою видавничою програмою, яка має на меті підготову до друку і випуск у світ творів американської художньої літератури, підручників та книг про різноманітні галузеві проблеми українською мовою. У видавництві „Веселка" вже здійснено переклад на українську мову Конституції ЗСА.

Промовці підкреслили, що йдеться не про американізацію української культури, а про інтеґрацію кращих зразків американської літератури в Україну. Представники українських видавництв констатували критичний стан видавничої справи в Україні, бо видання однієї, навіть найбільш корисної для України, книги є дефіцитним. Українські та американські видавці започаткували вироблення спільного високопрофесійного механізму книговидання.

МИСТЕЦЬ В. ЛИТВИН В МЕНОР КОЛЕДЖІ

Дженкінтавн, Па. — У неділю, 3-го жовтня ц.р., прибуде з Канади до Менор Джуніор коледжу мистець Віталій Литвин. Під час Українського фестивалю Студійного Осередку Української Культури можна буде оглянути і набути його мистецькі картини. Графік В. Литвин — мистець духовної культури України. Твори його це композиції до народних пісень та до Шевченкової лірики. Малює він теж олією. Український фестиваль Менор коледжу триватиме від год. 12-ої до 5-ої по полудні.

У Гофстра університеті відзначать 60-ліття Голоду

Гемпстед, Н. Й. — Гофстра університет спільно з місцевою українською громадою, відзначать 60-ліття Голодомору на університеті в п'ятницю, 1-го жовтня.

Програму влаштовують університетський Культурний центр і факультет масової інформації у співпраці з місцевими відділами Українського Конгресового Комітету Америки і Організації Оборони Чотирьох Свобід України.

У програмі передбачуються виступи міністра України Анатолія Зленка і мгра Володимира Микули, виставка архівних матеріялів про голод та висвітлення фільму Славка Новицького „Жнива розпачу". Директором програми є мгр Ігор Длябога, а модератором — д-р Юрій Солтис.

Програма почнеться о год. 3-ій по полудні у залі викладів Культурного центру в Аксин бібліотеці, на першому поверсі. Вступ — вільний.

Після програми, в Українському Культурному Центрі св. Володимира відбудеться прийняття - обід. Вступ для дорослих — 12 дол. для молоді до 18 року життя — 6 дол. і для дітей до 10 року життя — 3 дол. Місця можна замовляти телефонуючи на число (516) 293-7861.

В Україні

ЛЬВІВ. — Генеральний консул Мадярської Республіки в Україні Іштван Момері відвідав Львів з метою ознайомлення в рамках праці над проєктом „Карпатеврореґіон". За його словами, Львівщина, як і Мадярщина, це — район багатий, і не лише спільними інтересами, а й висококваліфікованими фахівцями, які можуть ефективно підготувати і впровадити взаємовигідні проєкти.

УЖГОРОД. — Тут розпочинається низка заходів, присвячених 125-річчю Товариства „Просвіта". Громадськість области вшанувала пам'ять провідників національно-культурного відродження у Закарпатті 1920-30-их років братів Юлія та Михайла Брашайків, які боролися за воз'єднання Закарпаття з Україною, за незалежну українську державу. На могилі братів відправлено Панахиду, в Народному Домі відбулася наукова конференція.

СВІТЛОВОДСЬКЕ. — На засіданні світловодської первинної організації Спілки Журналістів України на Кіровоградщині вирішено коштом газети „Наддніпрянська Правда" видати книгу про їхнього земляка телевізійного журналіста Вадима Бойка, який вів на Українській телевізії програму „Гарт". Два роки тому В. Бойко трагічно загинув. До збірки мають увійти його нариси, оповідання, літературні праці і газетні статті, а також спогади. Прологом буде стаття, у якій тележурналісти намагаються відкрити таємницю його загибелі.

СИМФЕРОПІЛЬ. — У концертовій залі Музичної школи відбувся Конґрес народів Криму, організований Комуністичною партією Криму, Російською партією Криму, Російським товариством Криму та Російським фронтом національного порятунку Криму. Близько 400 учасників ухвалили заяву про необхідність відновлення СССР і Комуністичної партії.

У СВІТІ

В КАБУЛІ, СТОЛИЦІ Афганістану, знову вибухають ракети, ллється кров мирних громадян. Продовжується ворожнеча між ісламістами-шіїтами, яких підтримує Іран, і сунітами, за котрими стоїть Савдійська Арабія. В неділю, 26-го вересня, у висліді артилерійського і ракетного обстрілу в Кабулі загинуло 16 і поранено понад 50 осіб.

В НЕДІЛЮ, 26-ГО ВЕРЕСНЯ. Туреччина оприлюднила офіційний протест на адресу Росії у зв'язку з наміром російського президента Боріса Єльцина порушити підписаний у минулому році договір про зменшення звичайних, неядерних озброєнь у Европі. Своє рішення президент Б. Єльцин обґрунтовує загостренням ситуації на Кавказі, й нібито тому Росія мусить посилити свою збройну присутність в цьому реґіоні, „навіть якщо це порушить підписаний договір".

ПІД ЧАС ДВОДЕННОЇ візити до Анкари голова виконкому Палестинської визвольної організації Ясір Арафат заявив на спільній конференції з президентом Туреччини Сулейманом Демірелем, що недавня угода з Ізраїлем врешті-решт приведе до створення незалежної палестинської держави зі столицею, як він підкреслив, „у святому Єрусалимі". „На третій рік дії цієї угоди ми розпочнемо обговорення остаточного статусу автономних районів — про державну незалежність. Це питання є справою часу". — сказав Я. Арафат. Варто при цьому нагадати, що Ізраїль категорично виступає проти створення незалежної палестинської держави і багато разів заявляв, що ніколи не погодиться на поділ Єрусалиму.

ЦИМИ ДНЯМИ 70-РІЧНОГО принца Նородома Сіганука проголошено королем Камбоджі. Через 22 роки після військового перевороту в країні реставровано монархію. Відразу після врочистої церемонії Н. Сіганук своїм першим указом призначив прем'єр-міністром свого сина Нородома Ранаріджа, лідера монархістичної партії, яка перемогла в недавніх виборах, а першим заступником прем'єра — лідера пров'єтнамської Народної партії Гун Сена. Керівник місії ООН у Камбоджі Ясусі Акасі заявив, що монархія дозволить відновити національну єдність камбоджійців, однак спостерігачі висловлюють сумнів у тому, чи вдасться королеві Н. Сіганукові порозумітися з „червоними хмерами". Самі вони дуже скептично наставлені до першого королівського указу, згідно з яким два найважливіші пости в уряді зайняли діячі діяметрально протилежних політичних орієнтацій.

ЦИМИ ДНЯМИ ПОЛІТИЧНІ провідники Естонії і Латвії висловили побоювання, що у зв'язку з гострим конфліктом між президентом Борісом Єльцином і парляментом Росія не хоче виводити свій 20-тисячний військовий контингент з Естонії і Латвії. Президенти цих двох незалежних прибалтійських держав мають намір просити президента З'єднаних Стейтів Билла Клінтона, щоб він особисто наполіг на виведенні російських військ з естонської і латвійської територій. "Не варто Заходові в ім'я мнимої стабільности в Росії жертвувати інтересами наших республік". — заявив міністер закордонних справ Естонії Трівімі Велліcте.

ЦИМИ ДНЯМИ, З МЕТОЮ заощадження фінансів, Пакістан прийняв рішення закрити свої амбасади в Мадярщині, Мехіко, Намібії, Танзанії, Сомалії, Німеччині і Сербії. Також припинять свою діяльність пакістанські інформаційні центри в Австралії, Італії, Кувайті, Савдійській Арабії, Срі-Лянці і Кенії. Ці заходи дозволять заощадити державній касі до 3.3 міл. дол. Водночас кабінет міністрів зменшив зі 40 до 34 кількість федеральних структур.

Б. Єльцин відкинув компроміс з парляментом

Москва. — В понеділок, 27-го вересня, президент Росії Боріс Єльцин заявив, що не прийме компромісового пляну, випрацюваного представниками російських реґіонів на спеціяльній нараді у Санкт-Петербурзі. Вони пропонували, щоб обидві гілки влади — і президентська і законодавча — зрезиґнували одночасно. На думку Б. Єльцина, „двовладдя є дуже небезпечним однак ще більш небезпечним є безвладдя".

Ситуація довкола будинку російського парляменту є далі напруженою. Вже декілька ночей підряд захисники Верховної ради, переважно прокомуністично наставлені елементи, ночують на сходах „білого дому", в будинку нема води і електрики та вилучено телефони. Однак запаси харчів у будинку парляменту такі великі, що дозволять депутатам протриматися в облозі ще два-три місяці.

Вячеслав Волков, один з керівників адміністрації президента Б. Єльцина повідомив у розмові з журналістами, що оточені депутати Верховної Ради володіють великою кількістю вогнепальної зброї, а також грішми. З вікон парляменту стирчать дула кулеметів.

Спостерігачі годяться в тім, що до збройної сутички не дійде: оскільки багато депутатів зрозуміли безвиглядність опору. Непоступливих налічується 170 чи 180, а цього замало, щоб рішення Верховної ради дістали чинність.

В АМЕРИЦІ

ОДНЕ З НАЙБІЛЬШИХ американських автомобільних підприємств, фірма Форд, поступово здійснює свій найбільш амбітний задум — створити авто, що його можна було б виробляти та продавати по цілому світі в тому самому вигляді. Досі традицією підприємства було виробляти окремі моделі авт для Европи та Північної Америки, а це було дуже коштовним і не завжди успішним ділом. Ще до появи цього одностайного для цілого світу моделю авта керівники Форда заявили, що вже заощадили 25 відсотків видатків, тепер тільки залишилося чекати на реакцію покупців, які є тими, що оцінять багаторічні плянування. Авто нового моделю вже продається в Европі та деяких частинах Азії під назвою „Форд мондео", у ЗСА воно появиться на ринку наступного літа під назвою „Форд контур" і „Миркюрі мистік".

ЩЕ ПОКИ ПРЕЗИДЕНТ Билл Клінтон офіційно представить свої пропозиції пляну охорони здоров'я Конгресові, його Уряд вже приготовляється до цілого ряду легальних викликів. Діло в тому, що підготовляти згаданий плян допомагали особи зі знанням проблем охорони здоров'я і суспільних проблем, а не було спеціялістів конституційних і громадських прав.

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ Міністерства Закордонних Справ України, до Ню Йорку для участи у праці 48-ої сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй прибула делеґація України на чолі з міністром закордонних справ Анатолієм Зленком. Під час перебування української делеґації передбачається виступ А. Зленка у загально політичній дискусії, проведення цілого ряду зустрічей з головами делеґацій інших країн, в тому числі з секретарем Державного департаменту ЗСА Ворреном Кристофером.

У НЕДІЛЮ, 26-ГО ВЕРЕСНЯ, ПІСЛЯ дворічного перебування в експериментальному та звідусіль запечатаному забудованні на 3.15 акрах, що йому надано офіційну назву „Біосфера 2", вийшло восьмеро жінок і чоловіків. У суперечності до думок науковців цілого світу, учасники цього експерименту є задоволені своїми досягненнями впродовж двох років і щойно після відповідного часу почнуть обговорювати позитиви і неґативи цього пережиття.

В НЮ ЙОРКУ ВЖЕ розпочалася сильна передвиборча кампанія на посадника міста, тому жодні засоби та способи цього виду політичної пропаганди не здивують жителів міста. Тому і не надто здивувалися громадяни Ню Йорку, що на допомогу теперішньому посадникові-демократові Дейвидові Дінкінсові прийшов сам президент Билл Клінтон. Він був головним промовцем на бенкеті, влаштованому для здобуття фондів для переобрання Д. Дінкінса. Очевидним отже було, що бенкет був вдалим, коли йдеться про виборчу касу теперішнього посадника, але чи допоможе це йому у виборах буде видно в листопаді.

В київському виданні „Українського Слова" аспект бачення широкий

Джерзі Сиzті, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Головний редактор „Українського Слова", що тепер появляється у Києві паралельно до такого ж тижневика у Парижі, ред. Мирослав Вербовий вперше відвідав Північну Америку тому його час був виповнений зустрічами, доповідями та поїздками.

Приїхав він на запрошення Організації Державного Відродження України, щоб дати ключеву доповідь на крайовому з'їзді цієї організації на оселі ім. Ольжича у Лігайтоні і саме після того прибув у товаристві активістів ОДВУ д-ра Богдана Шебунчака, проф. Наталії Пазуняк і д-ра Зенона Городиського на відвідини до головного предсідника Українського Народного Союзу Уляни Дячук, а при цій нагоді і до редакції „Свободи".

Приємно є на відміну вести розмову з товаришем по перу і тому наше інтерв'ю перемінилося в живу виміну думок на тему об'єктивізму нашої сьогоднішньої преси, її завдання при викриванні історичної правди та плекання культури писаного слова.

Редактор „Українського Слова" з Києва М. Вербовий в редакції „Свободи" (сидить, перший зліва), поруч д-р Наталія Пазуняк; (стоять, зліва) д-р З. Городиський і д-р Б. Шебунчак.

На думку ред. М. Вербового саме так бажає він будувати тижневик „Українське Слово", що від року появляється в Києві. На питання чи паризьке видання з часом перестане появлятися ред. М. Вербовий думає, що ні, але київське має своє історичне минуле, бо у 1941 році, його почали видавати спершу в Житомирі, а відтак у Києві за редакцією І. Рогача з додатком „Література і Мистецтво", але вскоротці німці

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months $22.00 3 months $12.00
UNA members 1 year $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to Svoboda

Postmaster: send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J.
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку $22.00, на 3 місяці $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси $1.00
Чеки і money orders виставляти на Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Новий етап в історії України: вибори

У „Свободі" була вже вістка з Києва, що 24-го вересня ц. р. Верховна Рада рішила передтерміново закінчити своє існування та розписати вибори — 27-го березня 1994 року до Верховної Ради України і 26-го червня 1994 року — на президента. Верховна Рада України, яка постала ще в ері Міхаїла Ґорбачова, записалася в історії відродженої української держави двома своїми діями: славетним проголошенням спершу суверенности, трохи пізніше державної незалежности, та — дволітнім безславним балакунством. Те балакунство на тлі непаду у країні, розкрадання державного майна, відсутности конституції і гострої економічної кризи, — та поведінка подобала на саботаж. Зростало невдоволення отим неначе Парляментом, на телевізійних екранах можна було оглядати демонстрації і більшість у Верховній Раді зрозуміла, що треба виректися дальшого „урядування", бо грозить те, що сталося в Росії — розігнання Парляменту без уваги на паперову конституцію (якої, до речі, в Україні ще нема).

Добре сталося, що та пародія Парляменту під назвою Верховної Ради мирно вмерла, без подібного заколоту, який тепер настав в Росії. Але ж найближчі дев'ять місяців, до половини літа наступного року, будуть виповнені передвиборчою демагогією. Її передсмак дала вже заява Святослава Чорновола, який, вийшовши з отого історичного засідання Верховної Ради, сказав юрбі кількасот демонстрантів, що: „Боротьба ще не закінчилася. Вона щойно почалася". Це дуже сподобалося юрбі, бо вона завжди ласа на грімкі слова.

Не стало уряду і не стало псевдопарляменту. В найближчих днях все вияснться. Можна здогадатися, чому розписано вибори у такому далекому часі: в Україні панує все ще повний організаційний нелад і треба довгого часу, щоб скласти технічний апарат, потрібний виборам на величезній території від Попраду по Дін. Існує небезпека, що в атмосфері економічної кризи та загальних нарікань — до нової Верховної Ради ввійде ще більше комуністів, аніж існуючих 242 у — старій. А втім, дуже можливо, що переможе здоровий інстинкт народу і персональний склад першого виборного парляменту у державній Україні буде діловитіший, аніж був давній. Різно може бути — адже на Литві й у Польщі перемогли комуністи, націонал-комуністи — литовські й польські патріоти, які все ще не можуть визволитися з телячої адорації геніяльних Маркса й Леніна.

Боімося, щоб розполітикована громада в Україні, поділена на два десятка партій і політичних організацій, не забула про найпершу необхідність — праці над будовою держави і не пірнула всеціло у підготовлювання виборів з очима на свою партію чи організацію. Кожні вибори у кожній країні приносять несподіванки. Загал суспільства в Україні політично не стоїть на високому рівні. Але знову таки у референдумі 1-го грудня 1991 року переміг згаданий здоровий інстинкт народу. Кандидатів до Верховної Ради і кандидатів на пост президента буде без числа-міри. Виборці матимуть дуже складну ситуацію — на кого голосувати, якого критерія триматися. Але в Україні існує здоровий інстинкт народу — простолюддя краще, здоровіше, аніж розполітикована тонка верства інтеліґенції. Коли противники балакучої Верховної Ради підготовляли в Україні генеральний страйк, який разом із Верховною радою міг би похоронити у повний хаос державу — рудокопи в Донеччині заявили: „Ми страйкувати не будемо — ми не слухаємо авантюристів".

У сучасній Україні панують все ще такі хаотичні відносини, що нам тут, в американській діяспорі, трудно правильно орієнтуватися. Найповажніші особи, громадські діячі, громадяни ЗСА, які їздили цього літа в Україну, щиро признавали, що покращала там культура, погіршилася економіка, а в ділянці суспільно-політичній годі визнатися...

ПРЕЗИДЕНТ МЕХІКО Карльос Салінас, перебуваючи на дводенній візиті у Бельгії, запевнив представників Спільного ринку і членів бельгійського уряду, що їхні побоювання з приводу американсько-канадсько-мехіканського торговельного договору не мають під собою достатніх підстав, оскільки західньоевропейські товари матимуть, як і дотепер, вільний доступ на мехіканський ринок. Він підкреслив, що Мехіко є зацікавлене в тісних зв'язках з Европою і не принесе цих зв'язків у жертву жодному новому договорові.

Володимир Шелест

ТРАГІКОМЕДІЯ САМОЗНИЩЕННЯ

II

Повертаючись знову до процесу переємливости владних структур, треба вказати на це дивне явище, що колишні республіки колишнього СССР, які перетворилися в незалежні держави — чомусь ще й далі у своїй політичній та господарчій практиці послуговуються методами тієї системи, від якої вони так довго хотіли відірватися. Про це яскраво свідчить факт призначення Президентом України 18 колишніх секретарів обласних комітетів Компартії на позиції його заступників у регіонах України. Деякі з них, як повідомляла преса, поводяться й далі як секретарі обкомів, обласних комітетів, а не як представники Президента незалежної держави. Тут і напрошується питання: чи такий стан — це тільки тимчасова вимушена необхідність, диктована умовами перехідного періоду — періоду „синьо-жовтого серпа і молота", як дехто висловлюється в Україні. Чи може це традиційний, типовий для нашої ментальности, психологічний комплекс нерішучости — боязнь розлуки зі старим господарчим насліддям та з баґажем збанкрутованої ідеології?

Логіка суспільної механіки підказує, що в таких переходових етапах іноді можна вживати „старий ремапент" протягом якогось часу. Але лише при умові, що в процесі практичного вжитку ті компоненти того ремаменту, які „спричинюють тертя" та „сповільнюють продуктивність" — необхідно замінювати новими.

Практикою життя також доведено, що в кожній ділянці успіхи й неуспіхи у великій мірі, залежать від підбору керівного й виконавчого персоналу. А найголовніше — від уміння розподілювати обов'язки між членами того персоналу та контролювати їх виконання. Це значить, що в певних ділянках слід підшукувати відповідних людей до специфічних функцій, а не роздавати функції будькому. Таке заповнювання позицій „старими кадрами" витворило небезпечний стан адміністративної імпотенції, підведеної цинізмом. Прикладом крайнього цинізму була зухвала ідея передати відповідальність за реформу конституційного законодавства особі, яка (з трьома іншими подібними їй осібняками) голосувала проти суверенітету України. Другим, не менш цинічним, прикладом було теж призначення директором української національної гуманітарної гімназії у Дніпропетровській області осібняка, який відкрито вороже ставиться як до державної мови України, так і до історії українського народу.

Сучасний комплекс господарчих та політичних проблем, які нависли над головами обидвох Леонідів, себто, Кравчука і Кучми, спричинили власне старі адміністративні кадри — та номенклятура, яка десятиліттями виконувала ролю посередників між вищими союзними інстанціями та нижчими ешельонами. Виконуючи чужі розпорядження представники цієї номенклятури не мали навіть відваги виявляти свою власну практичну ініціятиву, щоб не відступити від „генеральної лінії". Так у намулі безініціятивности серед адміністративного персоналу зароджувалося рутинне заскоруззя, яке вело до „культу недумання" й відмирання вищої інстинктивної підприємчивости, базованої на етичних нормах справедливости. Натомість розвивалися нижчі інстинкти особистого задоволення та самозбереження, такі як: цинізм, підлабузництво, кар'єризм, користолюбство та злочинне горлохватство. Іншими словами: — життєві навики формували „другий характер" низького принципу: мовляв, „де не можеш перескочити, там підлізь".

Сучасній адміністративній номенклятурі насамперед йдеться про збереження свого владного статусу й більш нічого. А її хитріші елементи: — прихильники

(Закінчення на стор. 3)

Олександер Серафин

УНАПРЯМЛЕННЯ АВТОМОБІЛЬНОГО ПРОМИСЛУ

Питання довкілля є найбільшою проблемою автомобільної промисловости. Щоб розв'язати це питання, промисловість уже довший час працює над удосконаленням електричної машини, пристосування моторів до природного ґазу, використання соняшної енерґії та зменшенням ваги машини, щоб осягнути більшу виконність мотору і тим самим зменшити емісію вуглекислого ґазу.

Уже від 1998 року, Каліфорнія вимагатиме, щоб 2 відс. машин кожного виробника, продаваних в цьому стейті, мали зеро виділення вуглецю зі своїх моторів. Ці вимоги збільшуються до 10 відс. до 2010 року.

Автомобільна промисловість вже давно прийшла до висновку, що застосування пластмаси і легких металів у виробництві машин стає важливим чинником до поважного зменшення їхньої ваги. Форд, наприклад, старається зменшити вагу трьома способами: оптимізацією ваги складових частин, зменшенням розміру машин і застосуванням легких металів. Перший спосіб має свої обмеження. Другий був використаний аґресивно в 1980 роках і залежить багато від покупця, а третій дає найбільше надії на майбутнє.

Форд випродукував 20 авт середнього розміру з багатим використанням алюмінію і почав їх випробовувати в справжньому оточенні. Він старається пізнати реакцію ринку і їхню механічну стабільність протягом наступних трьох років. Їхня вага є 1,000 фунтів менша від стандартних машин цього розміру. Крім ваги, алюміній є легше обробляти ніж сталь, але його легше пошкодити і тяжче зварювати. Він зуживає більше енерґії, щоб його виробити і тим самим є дорожчий від сталі. ФВ-Ауді має проголосити вкоротці, що спільно з Алюмінійною компанією Америки вони також конструювали машину з алюмінію.

БМВ-Мерцедес вважає, що магній дає великі користі і має велику переваґу над алюмінієм, пластмасою і сталлю. Вже в 1991 році було в американських машинах 40 частин з магнію. Минулорічний Кадиллак Норт Стар мав 15 фунтів магнію, а колеса з магнію продавалися вже давніше. Зовсім певно, що виробники авт вживатимуть оба металі в більшій кількості, зокрема в ЗСА, де вони мусять задовільнити федеральні і стейтові закони відносно економії пального і емісії вуглекислого ґазу, як також задовільнити покупців, які хочуть їздити більшими машинами.

Малого розміру машини, які були найбільш популярні в ЗСА в 1980 роках з причини високих цін на бензину, починають знову набирати статусу в Европі подібно теж до ситуації в Японії. Тут іде мова про машини для міського вжитку. На Заході, вони вважалися дешевими і тільки здатними для утилітарного вжитку. БМВ-Мерцедес показав свій новий модель на Франкфуртській моторовій виставці з початком вересня 1993 року. За реакцією на нього консументів стежить світова автомобільна промисловість. Наміром БМВ є піднести престиж малих авт в розумінні покупця і торгувати ними на вищому рівні ринку. Поширення такої ідеї є спричинене перевантаженістю міського вуличного руху і турботою над забрудненням довкілля.

БМВ — це не єдина фірма з таким підходом до справи. Інші виробники мають подібні пляни. Це, до певної міри, є альтернатива до електричної машини.

Ще іншим вибором є машини широкого призначення. Вони є практичні і тому запотребування на них зростає. Їхня конструкція поєднує максимум внутрішнього простору з мінімум зовнішніх вимірів. Ідея не є новою. Її використовували вже 40 років тому, але для комерційних цілей. Комерційне застосування зменшилося, а особисте зросло, зокрема в Західній Европі, де їх продано в 1992 році понад 110,000. Їхня популярність має збільшитися, а з тим і число виробників, як в Европі так і поза нею.

У ЗСА ці машини називають „міні венс", хоча розміром вони є багато більші ніж европейські. Найбільш популярний є „Вояджер" виробу Крайслера. Від його появи в 1983 році, біля чотири мільйони штук продано в усьому світі. Цей модель становить половину всіх машин цього роду проданих протягом останніх сім років. Його найбільшим конкурентом є „Аеростар" Форда, який появився в половині 1985 року.

Машини 1994 р. і наступних років, незалежно від їхніх виробників, будуть більш безпечні ніж їхні попередники. Автомобільна промисловість завдала собі багато труду і кошту, щоб вони найменше занечищували довкілля протягом їхнього вжитку, а також і тоді, коли їх викинуть.

Обниження затрат є постійним завданням усіх виробників. З упадком комунізму у Східній Европі, відкрилася велика можливість знизити кошти складових частин авт, виробляючи їх і складаючи навіть машини у Східній Европі. Дешевий працівник Польщі, Мадярщини і Чеської республіки є вже втягнений у західню мережу автомобільного промислу. Інші країни Східньої Европи стануть також учасниками зі стабілізацією їхніх економій.

З підписанням Північноамериканського договору про вільну торгівлю ЗСА, Канади і Мехіко. Мехіко стане ще більшим джерелом дешевих автомобільних частин, ба, навіть складання цілих машин для американських і інших фірм.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

редаґує Лев Яцкевич

Від фантазії до дійсности

Коли Тома Альба Едисон винайшов електричну жарівку, в англійськім парляменті покликано до життя Комітет для прослідження практичних можливостей нової системи електричного освітлення. Після довгих нарад і консультацій цей Комітет прийшов до висновку, що електричне освітлення в житлових будинках становить безглузду вигадку. Та незважаючи на те, електрична жарівка світиться сьогодні в кожному домі цивілізованого світу. Не краще поставився світ до відвічної спроби літання в повітрі, якому мерехтливий фльорентієць Леонардо да Вінчі присвятив багато труду і часу. З його літальних задумів залишилося лишень декілька накреслень „літаючої" машини, що нагадує, сьогодні, прототип гелікоптера. Коли їх, разом з іншими його матеріялами, опубліковано в 1797 році науковий світ зайняв до них критичне становище, вважаючи, що машини важчі від повітря не в силі літати. Та незважаючи на те, сьогодні, сотні тисяч літаків (важчих від повітря) літають в надземних просторах нашої плянети.

Був час, коли великі вчені твердили, що найбільша швидкість на світі — це швидкість звуку, якої ніхто і ніщо не може перевершити, з уваги на звуковий бар'єр. Сьогодні літають, без жадних перешкод, суперсонічні струменеві літаки із швидкістю кількакратно більшою за скорість звуку. Ще 50 років тому, розмови про життя поза межами землі вважалися безглуздям, а щонайбільше, фантазією для дітей. Але сьогодні, дуже мало людей вірить в те, що поміж трильйонами плянет у Всесвіті єдина наша Земля має розвинуте життя. У 1961 року відбулася наукова конференція в Ґрін Бенк, в Західній Вірджінії, на якій обраховано, що в нашій ґаляктиці існує, приблизно, 50 мільйонів заавансованих цивілізацій, ми бо з ними всіми і так не нав'яжемо контакту а, щонайменше, в найближчій майбутності.

Відомий швайцарський письменник, дослідник передісторичних відвідин нашої землі пришельцями з Всесвіту, Еріх Фон Деніken, вірить, що незважаючи, здавалося б, на фантастичні міжзоряні відстані, подорожі до інших зір, не тільки теоретично, але і практично можливі.

Наш найближчий зоряний сусід, Алфа Кентавр, віддалений від землі 4,3 світляних років. Якщоб, ми використали швидкість цьогочасних ракет, нам забрало б охочих відбути таку міжзоряну подорож, коли взяти до уваги, що середній вік людини, розрахований тепер на 73 роки.

Середня швидкість сьогочасних ракет, з пливким хемічним погоном, дорівнюється приблизно 12 км на секунду, цебто вона летить 25,000 разів поволіше від швидкости світла. Маючи те на увазі, американський інженер (народжений в Німеччині) д-р Ернест Штулінґер виступив недавно на міжнародному конґресі астронавтики в Інсбруку, Австрія, зі сміливим проєктом 250-тоннової ракети, з погоном на соняшну енерґію. Згідно з його обрахуванням, подорож до зорі Альфа Кентавр тривала б два роки в обидва боки, а та сама ракета, з погоном на пливке пальне, важила б 10 разів більше.

Д-р Штулінґер плянує погонювати свою ракету з допомогою зйонізованого (позбавленого електронів) цесію або рубію. Але для процесу йонізації потрібно високої електричної напруги, величиною 10,000 вольтів, що її він плянує вирощувати турбо-електричним ґенератором, з погоном соняшної енерґії.

У телевізійній, фантастичній серії позаземних політів „Стар трек" („Зоряний Віз") міжзоряні подорожі відбуваються по цілій нашій ґаляктиці, з допомогою атомового погону, що може приспішити космічний корабель до швидкостей більших від швидкости світла. Це, звичайно, покищо становить чисту фантазію, коли взяти до уваги, що згідно з законами фізики, найбільша скорість не може бути більша від швидкости світла. Але існує теоретична можливість досягнути швидкостей, близьких швидкости світла. В тому випадку матимемо змогу, не тільки їхати багато швидше космічним кораблем, але використати також фізичний феномен, зв'язаний з теорією відносности Айнштайна. Цей феномен, при швидкостях близьких швидкости світла, скорочує час переїзду, який дозволяє нам в часі подорожі не старітися, чи пак старітися поволіше.

Думаю, що цей феномен, дарма, що він звучить, як наукова фантастика, дозволить нам відбувати зорельоти, можливо вже в наступному тисячорічці. Не слід притому забувати, що людина — це унікальне створіння, не тільки на нашій плянеті, але можливо, що у широкому Всесвіті. Вона обдарована аналітичним та синтетичним розумом, що допоміг її стати паном природи та запрягти до своїх потреб усі відомі види її енерґії. Але ще багато законів природи не віднайдених і тому те, що сьогодні неможливе — завтра може стати дійсністю.

ДОРОГІ ДРУЗІ!

II

Спочатку ми дуже бідували, мені прийшлось працювати на чорній роботі: ручним способом, примітивно робили цеглу, звечора копали глину, носили пісок, зливали водою, а на другий день вранці ногами місили ту глину, а вона за ніч робилася така холодна, що ноги ламало. Крім того ми дуже довго не могли призвичаїтись до комарів і інших літаючих і кусаючих овадів, яких в тайзі хмари. В нас опухли лиця, руки, ноги, тіло свербіло, роздирали його до крови, а Мартуся покрилась синіми плямами і мала високу температуру. На долю маленької дитини дісталося багато горя, від якого залишилися наслідки донині.

Як у Львові нас вантажили в машину, Мартусю підняли зі сну, вона настрашилася чужих людей, гуркоту машини, собачого лаяння. Нас з мамою першими посадили в машину, а Мартусю хтось мені подавав. Вона вперлася ніжками в борт машини, відпихалась від неї і кричала „не хочу на машину". Люди, що бачили цю сцену, плакали, стояли здалека і дивились, нас же на нашій короткій вулиці всі знали. За якийсь час після того переляку у Мартусі появився нервовий тік, лікувати дитину не було де, бо до районної лікарні було 50 км і ніякого транспорту, тільки випадково їхала якась фіра. Той „тік" у неї залишився донині.

Славко був в таборі більше семи років, звільнили його в кінці 1955 року, як при Хрущові настала деяка політична „відлига", але Славко вернувся уже хворим. Спочатку це була слаба форма діябету, але скоро перейшла в тяжку недугу, з різними ускладненнями. Прийшлось відразу переходити на інсуліну, причому прольонґованої форми інсуліну тоді в нас не було, так, що перед кожною їдою — укол. Спочатку Славко колов себе в руки, а потім як м'яз атрофувався — то в ногу. Діябет ускладнювався полінивритом, мікроінфарктом, туберкульозою легенів, який вкінці і став причиною смерти.

Намучився Славко страшно і то не тільки фізично. Він, як лікар, добре здавав собі справу з того, що його чекає. Він казав мені, що в нього холоне душа на думку, що буде з нами, як його не стане. Тоді в нас вже було двоє дітей, в 1958 вродився син Юра. Я до останнього часу вірила, що Славко вилікується, що не може статися така трагедія, щоб після такого довгого очікування повернетьня Славка його забрала в нас смерть. Але доля показалася до нас немилосердна, сталася трагедія і 20-го листопада 1965 року Славко відійшов у вічність. Діти втратили батька, мама — сина, а я коханого чоловіка. Особливою драмою була смерть Славка для його мами. Вона нічого не знала, що сталось зі старшим сином Дуськом, не знав також і Славко, бо тільки від вас, я дізналась про його смерть у Мюнхені. Що значило для мами похоронити свого молодшого сина, єдину свою радість і надію. Нашому горю не було меж. Один Бог знає скільки всього прийшлось пережити, але ми всіми силами боролись за існування. Мартуся вчилась дуже добре і середню школу закінчила зі золотою медаллю, поступила в Іркутський медичний інститут, закінчила його, працює лікаремтерапевтом. Якби був живий Славко, він би багато дечого її навчив, але моїм дітям не судилася така щаслива доля рости при батькові. Їм судилась сирітська доля.

Як нас привезли в Сибір, то заставляли нас підписувати повідомлення, що ми вислані навічно. Люди плакали, не хотіли підписувати і казали, що навіть найгірші злочинці мають якийсь термін кари, а ми ні в чому не винні, нас вислали навічно. Коли ми плакали, то місцеві досвідчені люди казали нам, чого ви плачете, вічного нічого нема. В цих місцях до вас були вислані кримські татари, польські жиди, німці Поволжя, а тепер нікого з них тут нема, прийде час і ви поїдете додому. Так воно і сталось. В 1956 році нас звільнили з так зв. спецпоселення і повернули нам громадянські права, але то тільки формально, бо хто пробував вернутися на Україну, то їх не прописували і казали їм забиратися до 24-ох годин.

Коли Славко звільнився, то забрав нас до до себе в Іркутську область. Додому вернутись ми не могли, нас би не замельдували. Ми не мали ні мешкання, ні грошей на поворотну дорогу. Ми думали, що зчасом Славко заробить гроші на дорогу, на одяг, на інші потреби і тоді ми може і вернемося якщо не до Львова, то в якесь мале місто в Галичині, або на Волині. Але через рік Славко був вже поважно хворий і не могло бути мови про переїзд. Так ми і залишились в Сибірі, Славко і його мама — назавжди, їх могили рядом, а перед нами ще була перспектива вернутись до Львова завдяки регабілітації.

За час перебування тут я уважно придивилася до життя у Львові, і в мене склалася безрадісна картина. Поминаючи страшні труднощі матеріяльного характеру, то ясно здаю собі справу, що того Львова, який ми пам'ятаємо, нема. Змінилися обставини життя, змінилися на гірше люди, впала духовність, майже розтоптана мораль, спотворена етика у відношеннях між людьми, принижена роля сім'ї в розвитку суспільства, домінуюче значення мають матеріяльні цінності перед духовними, причому немає значення, якою ціною вони добуваються. Страшно і безрадісно жити в такому суспільстві. Я не хочу сказати, що в Сибірі в цьому відношенні краще, там така же картина, але цей реґіон взагалі відстав в своєму розвитку, це все таки Азія, там вже на краще не надієшся, а тут трудно примиритися з тим, що наступила така деґрадація Львова, це вже був великий культурний центр.

Можливо ваші брати, після поїздок до Львова мають інші враження, але вони дивляться на нього з іншої точки зору, і за короткий час перебування у Львові не можуть пізнати всі грані львівського життя.

Підсумовуючи все сказане, не скажу, що мені дуже хочеться сюди вертатися, навіть скажу більше, я боюсь сюди вертатися. Напевно вже нема вороття, бо квартиру дали, але я ще поважно обдумую нашу перспективу.

Усе лихоліття ми пережили, наша сім'я понесла тяжкі втрати, але ми вижили і навіть відновили зв'язки з давніми друзями Славка. Ми безконечно вдячні вам, що ви так

(Закінчення на стор. 3)

Конференція Свідків Єгови в Києві

7—8-го серпня ц. р. на центральному стадіоні в Києві відбулася конференція Свідків Єгови з 30-ох країн світу. В конференції взяло участь 65 тисяч вірних тієї секти, в тому числі 450 паломників — молодих японців.

Перед у конференції вели і, мабуть, її спонзорували Американські Свідки Єгови. За два дні вихрищено 7,000 осіб з переважно нових держав колишнього СССР і, мабуть, найбільше росіян. Дивлячись через вікно з готелю „Русь", величезний стадіон був вкритий немов би бджолами, що вирвались з вулика за маткою.

Усі готелі в Києві були заповнені людьми згаданої секти, а найбільше було чути англійську і російську мови. У готелях на станках була розложена їхня література. Американці пропонували перехожим цю літературу Свідків Єгови. Це відбувалося у тому самому Києві і для заблокування доріг до стадіону московська (якщо можна так її називати) церква не пiслала своїх „отрядів", щоб не допустити на стадіон аж 65 тисяч Свідків Єгови. Для Москви тих 65 тисяч не становлять жадної загрози. Загрозу становили 200 вірних Вселенської Христової Церкви, українські патріоти і вірні Греко-Католицької Церкви.

Всякі релігійні секти для Москви не є загрозою, вона в себе з усім дасть собі раду, там Церква слухає царів усіх кольорів, ті ж царі уже й проголошували себе намісниками Христа, а то й самим Христом.

Найбільш і очевидно тривожить Москву те, що у столиці України Києві починається закладання фундаментів під тривкі основи будівлі Українського Греко-Католицького Патріярхату. Це для Москви є більшою загрозою, ніж мали б бути націлені на неї ядерні ракети.

Михайло Березовський

Прощальний вечір в Осередку Праці НТШ у Вашінґтоні

За старанням проводу ОП НТШ у Вашінґтоні, 10-го вересня цього року у приміщенні української православної церкви в Сілвер Спрінґ, Мд., відбулося прощальне прийняття для вшанування подружжя Мирослави і д-ра Теодора Залуцьких, які виїжджають з Митрополії.

На прощання прибуло запрошених 40 осіб, крім місцевих, а також гості з Балтимору.

Вечором проводив голова місцевого ОП НТШ д-р Іларіон Калиневич. У програмі, крім о. настоятеля церкви св. Андрія протоієрея Підгурця, який провів молитву, виступили ще, розвеселяючи гостей, Микола Французенко, колишній керівник українського відділу радіостанції „Голос Америки", та від Т-ва „Об'єднання" мґр Теодор Царик. Родина Залуцьких, перебуваючи 38 років у Вашінґтоні, причинилася чимало до морального і матеріяльного добра української громади.

Проф. Т. Залуцький викладав 31 рік у Говард університеті хемію. Він брав активну участь в міжнародних наукових конґресах, виступаючи з доповідями в Женеві, Відні, Варшаві, Ню Йорку і Вашінгтоні. Д-р Залуцький є дійсним членом НТШ, Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів, Українського Лікарського Товариства Північної Америки та майже всіх важніших українських організацій Вашінгтону. 10 років він очолював Т-во „Об'єднання", три роки був головою ОП НТШ і тільки недуга змусила його покинути цей пост.

Не менше для громади Вашінгтону причинилася і дружина професора Мирослава. Вона якийсь час навчала в школі українознавства, співала в церковному хорі та брала активну участь в житті СУА, де допомагала студентам в Бразилії, Хорватії і Боснії.

Щедро допомагало подружжя Залуцьких таким українським установам як гарвардський центр, НТШ, амбасада України у Вашінгтоні та будова українського католицького храму у столиці нашої держави.

Згадуючи добродійні справи родини Залуцьких, д-р Калиневич сказав, що важко доводиться ОП НТШ розставатися з такими людьми, які так багато добра зробили для нашої громади.

Потішає та обставина, що подружжя Залуцьких виїжджають до своєї родини, до внуків і до свого власного нового дому. На цій новій дорозі життя д-р Калиневич побажав подружжю Залуцьких всяких благ Господніх, здоров'я, потіхи зі своїх нащадків та ще багатьох років щасливого і здорового життя.

По відспіванню многоліттєвія проф. Залуцький подякував за такий успішний вечір і добру гостину та склав пожертву в сумі 1000 дол. на закінчення будови церкви св. Андрія.

Н. Н.

НА 101—ІЙ СЕСІЇ МІЖНАРОДНОГО олімпійського комітету, яка проходила в Монако, на пропозицію багаторічного члена МОК великого герцога Люксембурзького, президентом МОК на наступну чотирирічну каденцію знову обрано Гуана Антоніо Самаранча.

Трагікомедія...

(Закінчення зі стор. 2)

„всесоюзного імперського маштабу", намагаються витворити в Україні ситуацію непевного „сидіння на плоті". Це підозріння підсилюється тихими заявами російської дипломатії, яка на міжнародному форумі нишком просуває опінію, що, мовляв, суверенітети колишніх республік — це тимчасове явище. Через це, мовляв, Росія не ділить закордонного майна, золота та коштовного каміння, бо через якийсь час, притиснуті енерґетичною скрутою колишні республіки відмовляться від своїх суверенітетів і знову повернуться в російське імперське лоно. Про таке російське дипломатичне маячіння, вже писалося в газеті „Вечірній Київ" (передрук в „Українському голосі"), що „В політико-дипломатичних питаннях потрібно обережно намагати до максимально можливої ізоляції України, обмеження її політичного впливу та можливости отримання допомоги..."

А в цей самий час ідеологічно збанкрутована й підтоптана роками Компартія „підмальовує губи" і нелеґально вибирається на торжище ідей з надією знайти там собі відповідних клієнтів. І дехто каже, що їй вже „підморгують" деякі депутати Парляменту й навіть особи з вищих владних структур, не звертаючи уваги на те, що на чорноморських причалах ворожі елементи з наказу „спільного" адмірала „обрубують швартові кінці" українським модерним кораблям.

Вихід із такої ситуації можливий лише при допомозі молодших ідейних провідників „з чистішими біографіями" (вислів Д. Павличка), над головами яких не висіла б тінь минулого, і які б (на цей раз в ім'я української національної справедливости) з почуттям історичного обов'язку — замінили в українському державному управлінні ті звихнені елементи, які не можуть позбутися старих навиків, витворених так званими „всесоюзними маштабами".

Україні сьогодні потрібно молодих людей, задивлених у майбутнє, а не в минуле, потрібно людей, які б з любов'ю до своєї землі могли б з притиском заявити: „Годі поступатись! Пора братись до праці!"

І ці молоді сили є всюди: вони обробляють поля, озеленюють довкілля, будують і відновлюють святині, монтують модерні кораблі, стоять на сторожі священних кордонів України. Їх мільйони! Вони, згідно природних законів розвитку людського роду, — не можуть гаяти час у чеканні. Одвічні закони життя диктують їм засновувати родини, виховувати дітей і забезпечувати їх засобами і місцем для існування. Отож, треба творити світле майбутнє для себе, для своїх дітей і для майбутніх поколінь. Власне це молодше покоління „з чистішою біографією" — повинно скріпити свої державотворчі лави й заявити, нахмурившн брови, що воно відтопче кожну підставлену ворожу ногу... Повинно сказати:

„Ми станемо плечима до плечей,
і світ відкриємо, як двері!"

Дорогі друзі...

(Закінчення зі стор. 2)

піклуєтеся нами, що так багато нам помагаєте. Ваше відношення до нас має велике моральне значення, бо вселяє в нас впевненість, що не дивлячись на втрати, ми не залишились на цілому світі одні.

У Львові, за час нашого перебування на Сибірі спочатку вмерла моя мама. Її хворе серце не винесло того удару, яким для неї було наше виселення. Вона дуже любила мене і Мартусю. Потім вмер мій батько, він також тяжко переживав наше нещастя, старався нам помагати. Ще одна тяжка втрата сталася у нашій родині у Львові в 1972 році, коли у віці 39 років помер мій брат, лікар-хірург. За ним особливо завжди болить моє серце, бо залишив він цей світ зовсім молодим. Втративши батька, чоловіка і брата, я наче втратила ґрунт під ногами, бо вже нікому було опікуватися нами. Я ніколи пасивно не ждала якоїсь помочі, завжди сама робила все можливе, щоб забезпечити своє існування. Це життєве завдання було призначене мені долею: сім років Славко був в концтаборах і дев'ять років був тяжко хворий, за цей час всі турботи за сім'ю були моїм обов'язком. І смію думати, що виконала його добре. Ніколи не лишала Славка без опіки, у Львові носила йому передачі, як перевели його в тюрму в Золочів їздила туди. На Сибірі, як сама стала на ноги, посилала Славкові посилки, опікувалася ним під час хвороби, постійно ходила до нього, як він лежав в лікарні. Після роботи добиралася на другий кінець міста, а звідти ще кілька кілометрів за місто, де був туберкульозний диспансер. До нього треба було від автобуса йти один км лісом, раз навіть перестрів мене вовк, бо верталися увечері, зовсім сама; рядом в темряві світились його очі, але він на мене не напав.

Коли Славко умер, я забрала його додому, він і після смерти не був зданий на ласку чужих людей, він ні хвилини не був у морзі. Поховали його достойно, зі всіми почестями, на які він заслужив. Так, що відносно Славка я чесно виповнила своє заборгування.

Це ж саме можу сказати відносно своїх дітей, обох підняла на ноги, виховала їх порядними, чесними людьми, а це в наш складний час багато значить. Все це пишу не для того, щоб себе похвалити, а тому, що я не хотіла б, щоб Ви подумали, що я настроєна так, що мені постійно хтось має помагати. Я ж сама не сиділа, склавши руки.

Я щаслива, що Бог милосердний поміг відшукати Вас. Свідомість того, що ми маємо контакт з людьми, які так близько знали Славка, дружили з ним, любили його і так щиро заопікувались нами — помагає жити. Ми безконечно вдячні Вам за все добре, що Ви робите для мене, дітей і внуків Славка. Тепер я знаю, що на другому кінці світу, за океаном є друзі, які нас не забувають і завдяки яким ми не відчуваємо себе на світі так одиноко. Крім того, ми вважаємо для себе за честь знатися з такими шановними людьми. Славко багато розказував мені про Вас, про Вашу спільну молодість, як йому хотілось довідатися про вашу долю, але не судилося. Тоді і мріяти не могли, що можна якось Вас шукати і найти. Бо хоч дальше Сибіру вже не можна було нас заслати, то кати нашого народу були щедрі на вигадки, як ще можна нас пригнобити. Тоді ніхто і не признався, що має родичів або друзів за кордоном. Богу дякувати, цей час пройшов і для нас відкрився світ, шкода тільки, що запізно.

Львів, 3-го травня, 1993р.

Ваша Г. Б.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ
для відзначення 50-ліття створення дивізії „Галичина", 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії

— уряджує —

ЮВІЛЕЙНИЙ БЕНКЕТ

який відбудеться

в неділю, 24-го жовтня 1993 р. о год. 1:30 по пол.
в Культурному Осередку
при 2247 В. Чикаґо авеню

- Під час бенкету будуть урочисто передані ювілейні відзнаки всім присутнім на бенкеті дивізійникам, як рівнож членам родин хворих і померлих дивізійників.
- Бенкет попередить БЛАГОДАРСТВЕННИЙ МОЛЕБЕНЬ, що буде відправлений у КАТЕДРІ СВ. МИКОЛАЯ о год. 1-ій по пол.
- Просимо дивізійників, їхні родини та наше громадянство взяти численну участь у наших святкуваннях.
- За квитками на бенкет просимо звертатися до голови Братства побратима **Степана Стрільчука на число телефону: (708) 359-1217**

За Громадський Комітет:

Степан Ґоляш, голова — Юліян Чорній, секретар

82-ий Відділ Союзу Українок Америки в Ню Йорку

запрошує на

ОСІННЮ ЗУСТРІЧ

в неділю 10-го жовтня 1993 р., о год. 2:00 по пол. в домівці СУА при 108 Друга Авеню в Ню Йорку

В ПРОГРАМІ:

О. Левицька: „Український Музей — Культурна Амбасада України в Америці"
С. Качарай — сопрано
о. М. Лев — при фортепіяні
Показ народніх одягів
Виграші
І. Іванчишин — ведуча програмою

Ввесь дохід призначений на будову Українського Музею в Ню Йорку.

Перед програмою перекуска.

Управа

ПОВІДОМЛЕНННЯ

1-го жовтня 1993 року приїзджає до ЗСА голова Всеукраїнського Братства Вояків УПА

хор. МИХАЙЛО ЗЕЛЕНЧУК

В деяких громадах українського поселення в ЗСА можна буде мати змогу зустрітися з нашим гостем. Точну годину і місце подадуть організатори зустрічі.

В часі зустрічі друг Михайло Зеленчук розкаже про останні місяці боротьби ОУН-УПА в 1950-54 роках і про сьогоднішню ситуацію в Україні.

Друг Михайло Зеленчук відвідає такі громади:

Пассейк, Н. Дж. - 5 жовтня	Філядельфія, Па. - 16 жовтня
Ню Бранзвик, Н. Дж. - 7 жовтня	Клівленд, Ог. - 17 жовтня
Нюарк, Н. Дж. - 8 жовтня	Дітройт, Мич. - 20 жовтня
Йонкерс, Н. Й. -9 жовтня	Чикаґо, Ілл. - 23 жовтня
Ню Йорк, Н. Й. - 10 жовтня	Баффало, Н. Й. - 24 жовтня
Ню Гейвен, Конн. - 12 жовтня	Рочестер, Н. Й. - 26 жовтня
	Сиракюзи, Н. Й. - 27 жовтня

ДО ЧИСЕЛЬНОЇ УЧАСТИ ЗАПРОШУЄ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО І МОЛОДЬ

Головна Управа Товариства Вояків УПА ім. ген.-хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки в ЗСА

Замість квітів на свіжу могилу

сл. п. д-ра Володимира Когутяка

складаємо 200 дол.
на ФОНД КАТЕДРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА при ГАРВАРДІ

Родині висловлюємо щирі співчуття.
Михайло ШИПУЛА
Стефанія ШИПУЛА

З глибоким жалем повідомляємо, що 26-го вересня 1993 р. відійшов у вічність

о. митр. д-р
ВАСИЛЬ МАКУХ

колишній ректор української Духовної семінарії у Вашінґтоні, Д. К., а останньо парох церкви св. Йосафата в Трентоні, Н. Дж., нар. 25-го лютого 1916 р. в селі Піддубці біля Угнова, Зах. Україна.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ почнуться ПАРАСТАСОМ в середу, 29-го вересня, о год. 7-ій веч. в українській католицькій церкві св. Йосафата, 1195 Deutz Avenue, Трентон, Н. Дж.

В четвер, 30-го вересня о год. 10:30 ранку буде відправлена Архиєрейська Служба Божа з Панахидою, а опісля тлінні останки будуть перевезені на український цвинтар в Langhorne, Pa.

У глибокому смутку:
ПАРАФІЯНИ ЦЕРКВИ СВ. ЙОСАФАТА
І ПРИЯТЕЛІ ПОКІЙНОГО о. МИТРАТА

Замість квітів проситься складати пожертви на виховання священиків в Україні.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося сумною вісткою
з родиною, приятелями і знайомими,
що у суботу, 25-го вересня 1993 р. в Гамптон, Н. Дж.
на 91-му році життя відійшов у вічність
наш найдорожчий
МУЖ, БРАТ, БАТЬКО, ДІДО І ПРАДІДО

бл. п.
Володимир Семенина

ПАРАСТАС в четвер, 30-го вересня 1993 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Fucillo and Warren, 205 S. Main St., Manville, N.J.

СЛУЖБА БОЖА в п'ятницю, 1-го жовтня о год. 10-ій ранку в церкві St. Michael the Archangel Ukrainian Catholic Church, 1700 Brooks Blvd., Manville, N.J.

ПОХОРОН на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
дружина — ІВАННА з дітьми:
МАРТОЮ ФАРМІҐОЮ з родиною
ЄВГЕНОМ РУДЕНКОВИЧЕМ з родиною
сестри —
ОКСАНА КОРБИН з родиною
ОЛЬГА УЛЬЧАК з родиною
АЛЕКСИС СПАКОСКІ з родиною
сини — НЕСТОР з родиною
МИРОН
ВОЛОДИМИР з родиною
дочки —
ШЕРЛІ ЙОНҐ з родиною
ВІРА МОРОЗ З РОДИНОЮ
кузинка — ЯРОСЛАВА МОРОЗ М.
кузин — д-р БЕМКО з родиною
та ближча і дальша родина

Замість квітів просимо складати пожертви на хворих дітей Чорнобиля.

Ділимося сумною вісткою з родиною, приятелями і знайомими,
що в неділю, 26-го вересня 1993 року
на 68-му році життя, ненадійно відійшов у вічність
наш найдорожчий МУЖ, ТАТО, БРАТ

бл. п.
РОМАН ДАНИЛЮК

ПАНАХИДА — в середу, 29-го вересня 1993 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Andrett Funeral Home, 353 Second Avenue, (поміж 20-ою і 21-ою вул.), New York, N.Y.

ПОХОРОН — в четвер, 30-го вересня 1993 р. о год. 9:30 рано в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У безмежному смутку:
дружина — МАРТА
сини — ОЛЕГ з дружиною ТУНЕЮ
АНДРІЙ з дружиною ХРИСТЕЮ
сестра — СВЯТОСЛАВА МЕНЦІНСЬКА з чоловіком ОРЕСТОМ і дітьми
братова — НАДІЯ ДАНИЛЮК з дітьми
теща — ОЛЬГА ФОСТЯК
діти покійної сестри ЛЮБИ з родинами
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Україні й Австралії

Замість квітів, родина просить складати пожертви на Фонд Відродження України при УАКРаді, Вісті Комбатанта, й Український Консулят в Ню Йорку.

Дирекція Українського Народного Дому в Ню Йорку

ділиться сумною вісткою з членами та українською громадою, що в неділю, 26-го вересня 1993 р., ненадійно відійшов у вічність

бл. п.
РОМАН ДАНИЛЮК

довголітній член Дирекції та голова Дирекції Українського Народного Дому в Ню Йорку.

ПАНАХИДА відбудеться в середу, 29-го вересня 1993 р. о год. 7-ій веч. у Andrett Funeral Home, 353 Second Avenue, New York, N.Y. (між 20-ою і 21-ою вул.).

ПОХОРОН в четвер, 30-го вересня о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Опечаленій дружині і синам з родинами та ближчій і дальшій родині висловлюємо щирі співчуття.
ДИРЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ

На бажання родини, замість квітів, проситься складати пожертви на Фонд Відродження України при УАКРаді, Вісті Комбатанта та Український Консулят в Ню Йорку.

Подув культури у гірському затишку

Маленькі курсанти з А. Бачинською вивчають нову пісню.

Чи можна знайти краще оточення для спокійних, напівродинних культурних вечорів, як саме приміщення гантерської ґражди, де вже не перший рік впродовж літніх місяців відбуваються заходами Центру Української Культури музичні вечори та курси українського мистецтва? Душею того Центру є проф. Ігор Соневицький, і справді можна подивляти його наполегливість у тому напрямі, щоб програма була на високому рівні та вповні відповідала назві.

Невідомо, чи це намагання організатора, чи учасники, чи просто атмосфера літнього затишку Гантеру впливають на те, що імпрези у ґражді можуть відповідати і вибагливому учасникові та збуджувати віру, що в нашій спільноті можна справді плекати українську культуру, навіть без шараварів і без „Гриця".

В цьому переконала нас програма сезону 1993 року, в якому ми мали нагоду бути слухачами декількох концертів, оглянути виставку народних вишивок та приглядатися до курсу співу для нашої дітвори.

Саме цей курс, який провадила відома вже нашій публіці співачка зі Львова Анна Бачинська, був справді зворушливий своїми малими учасниками, які на закінчення курсу і на радість батьків та бабунь виступили з окремим вечором у ґражді, співаючи, виводячи хороводи та деклямуючи вірші. За тиждень Анна Бачинська зуміла навчити їх багато пісень, а відвага малих виконавців і свобідна українська мова причинилися до успіху.

Доброчинний концерт, яким провадила Лідія Крушельницька, зібрав різноманітну програму музичних творів у виконанні А. Бачинської, Миколи Олексишина і Люби Венглевської — гостей з України — і прозових, авторства Уляни Любович та Іларіона Чолгана, а також гумореску Ганни Черінь, що її виконали члени Студії Мистецького Слова.

Але таки в центрі уваги цьогорічної культурної програми були концерти у виконанні наших кращих сил — гостей з України: Наталії Хоми — віольончеля, Оксани Кровицької — сопрано, Люби Венглевської — бандура, Володимира Винницького — фортепіяно, і камерного ансамблю у складі Богдана Каськіва, Юрія Ланюка, Валерія Бурмайстра і Анни Климашівської, які виконали твори львівських композиторів як і гості з Німеччини Орести Цибрівської, що дала фортепіяновий концерт.

Камерний ансамбль зі Львова після концерту з творів львівських композиторів.

Ми мали щастя вислухати лише два концерти з цієї цьогорічної серії, а оба вони були на такому визначному мистецькому рівні, що їх можна б було вивести перед найбільш музично вибагливою міжнародною публікою.

Публіка у ґражді була, однак, не менш вибаглива, хоча переважно українська, але спрагнена високого культурного рівня. Знайшовши його у ґражді, вона залюбки туди вертається і саме ті самі обличчя майже на кожному концерті викликують цей особливий настрій інтимности та відчуття невидного контакту між виконавцями і слухачами, який мусить бути для повного успіху імпрези.

Про це можна було почути в розмовах після концертів, які проходили у дружній товариській атмосфері гостинних домів гантерської української громади, яка так щиро працює над високим рівнем культурного життя в часі літнього відпочинку.

Згадуючи тепер вже з перспективи минулого ті вечори, нам насувається питання, скільки таких культурних осередків ми зуміли створити на нашому новому місці поселення, в яких гармонізувала б краса природи з мистецькою красою, де можна було б відновити не лише тіло, але й душу?

О. Кузьмович

В київському...

(Закінчення зі стор. 1)

його замкнули, а редакторів арештували і розстріляли. Теперішнє видання тижневика має скоро змінитися як інформує його редактор, бо є надія переходу на компютерську систему а з тим збільшаться сторінки до 16-ти. В побільшеному об'ємі, каже редактор, буде достатньо місця на систематичне подавання фактів з найновішої історії України, на підставі джерельних матеріялів. Саме відносно того висловлюємо в розмові легкий сумнів, завважуючи, як часто тепер цю історію спотворюється, подаючи в такому насвітленні, як її бачить автор.

Тут наш гість запевняє, що він перевіряє архіви НКВД та інші записи і старається про вірне подавання фактів вже і у тому матеріялі, що його досі друковано. Його бажання подавати також багатий літературний матеріял, зокрема цей, який читачам з України не був відомий.

— Ми повинні тепер доконче вложити усіх наших поетів та письменників в хронологію української сучасної літератури, не зважаючи на те, де вони жили. Ось, наприклад, недавно подавали ми в „Українському Слові" багатий матеріял про Олега Ольжича, творчість якого в Україні досі була мало відома — каже ред. М. Вербовий.

Із згадкою про О. Ольжича, якого довелося нам не раз зустрічати на стежках еміґраційного життя, ми в розмові із журналістом з Києва переходимо на тему занепаду сьогочасної нашої літератури з приводу політичних подій, які ніяк не сприяють спокійній творчості. Але тут ред. М. Вербовий з оптимізмом стверджує, що в Україні приходить тепер до голосу черговa хвиля дев'ятдесятників, яка хоче будувати Україну, а не лише демонструвати. Він має для цього докази і тому бажає якнайскорше видавати в „Українському Слові" сторінку молоді та вибирати нові сили зі студентів журналістики до писання в „Українському Слові". При тому він стверджує, що в Україні журналістика сфемінізована, хоча в ній брак мінікомфорту і цей стан треба направити.

Ми запитуємо, як він оцінює українську пресу в Україні, з її численними виданнями, що появляються неперіодично або зникають по кількох числах. На думку гостя, цей спалах нових видань, при постійному браку паперу мусить згаснути, зате їхня сила повинна піднестися з уваги на залив російською пресою, передачами по радіо та телебаченні, що мають тепер шкідливий вплив на її відборців.

— Досі в Україні ще добре не знають, що наше „Українське Слово" це газета широко відкрита для всіх. Нам треба показати єднання, вміти глянути об'єктивно на минуле і на існуючий стан. Наш аспект бачення мусить бути широкий — тоді газета сповнить своє завдання і задоволить читачів!

20-го вересня гість з Києва відлетів додому, відвідавши ще перед тим на запрошення УНО ряд міст в Канаді, де виголосив доповіді про сьогоднішню політичну і економічну ситуацію в Україні.

Тема „гаряча", навіть для найкращого журналіста, тим більше, що ця ситуація, як бачимо, зміняється дослівно з дня на день. Але тут доля для нас журналістів, усіх однакова, чи тут в ЗСА, чи в Україні.

ВИПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У „Свободі" з 21-го вересня ц.р. у „Заклику ЗУАДК" в адресі цієї організації слід писати: „1319 W. Lindley Ave." — Ред.

СПРОСТУВАННЯ

У ювілейному випуску „Свободи" (9.15.93), присвяченому 100-літтю існування цієї найстаршої української газети, в огляді проф. Володимира Жили „У світі широких і високих завдань" присвяченому письменникам, які друкувалися на сторінках ювілята, чи видавали свої писання у В-ві „Свобода", помилково подано, буцімто в тому в-ві появилися дві мої книжки „Як я став журналістом" і „Воєнні переживання сірої людини". Повинно бути: „Калиновий міст" і „Воєнні переживання". Книжка „Як я став журналістом" вийшла в канадському в-ві проф. Ярослава Чумака. — Володимир Барагура.